

«St. Olav utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Oppsigelser må være eksp. i hende seinst 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 47156. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Ødeleggelsen på hellig sted. — Bønnens Apostolat. — † Frøken Minda Hønsen, Josef Stodola, Jens Larsen. — Bokanmeldelse. — Her hjemme. — Ignis: Preken på Kristi-Kongefestdagen 1944. — Resultater? — Frassati. — Ungdomsdagen 1944. — Grip øyeblikket.

Ødeleggelsen på hellig sted.

Av pastor G. Hogenes.

Det siste evangelium i kirkeåret etterlater alltid et dypt inntrykk. Det faller så naturlig å se skildringen av de siste ting i lyset eller i mørket av vår egen tid. I templets ødeleggelse ser vi således et bilde på ødeleggelsen av våre egne herlige kirker og katedraler. Hva hendte med templet i Jerusalem og hva skjer med våre egne kirker og katedraler?

Tre dager før sin død rettet Jesus sin siste formaningstale til Jerusalem, og truet det utro folket med: «Se, deres hus skal bli øde!» Så forlot han byen stille og tankefull. Sammen med sine disipler rettet han sine skritt mot Oljeberget.

Fra skråningen opp til Oljeberget kunde de se ut over hele byen. Templet raget høyt opp over alle andre bygninger. Det var et stolt byggverk. Disiplene så på det som om det var første gangen. Og med en turists begeistring ropte en: «Mester, se for noen steiner, for noen bygninger!» Men Jesus svarte: «Bare se på alle de store bygningene. Det skal ikke levnes stein på stein som ikke skal brytes ned.»

Jesu ord gikk bokstavelig i oppfyllelse. De små murrester som er igjen vitner bare om hvor fullstendig ødeleggelsen er. Tenk deg for en ulykke det betydde for jødefolket: Templet i ruiner! Deres stolte byggverk jævnet med jorden! Guds helligdom totalt ødelagt!

Vårt blikk streifer rundt omkring gjennom Europa. I tanken vandrer vi gjennom land etter land. For noen ødeleggelser! Byer utslettet! Stolte byggverk lagt i grus! Herlige kirker og katedraler herjet, utbrent, styrtet sammen! Nesten ikke et land er blitt spart. Overalt står «den ødeleggende styggedom på hellig sted». Det den kristne kultur har bygget opp i århundrer, blir utslettet på noen få år, ofte på noen

få minutter. Kloke folk rister på hodet og kan ikke forstå dette.

Men har ikke den ødeleggende styggedom alt i mange år herjet på hellig sted? Det er ikke nødvendig at kirker må bli lagt i grus for det. Vederstyggeligheten begynner lenge før den første stein løser. Den begynner så snart kirkene står tomme og ikke lenger blir besøkt. For kirker og katedraler er ikke bygget for å være nasjonale minnesmerker. De er bygd for at Gud i dem må bli tilbedt og dyrket.

Guds fiender har gjort sitt arbeid godt. Som det står i salmenes bok har de også gjort: «Vi skal ødelegge festdagene!», dvs. vi skal la folk arbeide om søndagen, la dem drive sport, åpne våre kinolokaler så de ikke lenger besøker kirkene, ikke lenger dyrker sin Gud. Da vil de snart glemme ham helt.

De har hatt rett. Nei, de begynte ikke med å ødelegge kirkene, de begynte med å tomme kirkene ved å lokke folket bort. En ny mentalitet gjorde sitt inntog, og folk fjernet seg mer og mer fra Gud, så mange kirker er blitt overflødige. Den ødeleggende styggedom begynte med tomme kirker.

Snart fulgte neste skritt. Kirkene ble brukt til andre formål: gjort til nasjonale minnesmerker, brukt som museer, lagerrom, garasje, dansesal ... De ble arbeidsfelt for arkeologer som ikke av religiøs, men av ren nasjonal følelse begynte å verne om gamle kirkebygninger. Men det er ingen, eller få som verner om den ånd som har skapt dem. Nesten ingen sørger for at folk igjen bruker sine Gudshus til det formål de ble bygget for.

For mange er således kirker og katedraler blitt overflødig luksus, eller en historisk kuriositet. De kneler ikke ned i dem, men går rundt i dem som

turister, med en kikkert for øynene og en Baedecker i hånden.

Men er Gud kanskje tjent med bare steiner og bygninger? Vi roper stum av forbauselse: «Se for noen bygninger!» Men Gud svarer: «Ikke stein skal levnes på stein!» Vi må inderlig håpe at det ikke vil gå med oss som med jødene, at «Guds rike skal tas fra oss og gis til et folk som bærer de frukter som hører til det». Denne mulighet er absolutt ikke utelukket.

Guds tempel skal fram for alt reises i sjelene. «Vet dere ikke,» sier den hellige Paulus, «at dere er Guds tempel?» Blir dette åndelige tempel stående, vil også de andre bli det. Men nedbrytes dette åndelige tempel, vil før eller seinere også alle de andre forfalle eller bli lagt i grus. Ødeleggelsen som vi no er vitne til, er bare et bilde på de ødeleggelser som Gud alt i mange år har vært vitne til i sjelene. Og det som skjer med bygningene vil på en annen måte skje med oss, så sant vi ikke omvender oss og bærer åndelige frukter.

Dette er noe som må forferde oss, men også noe som må få oss til å gå inn i oss selv, til å granske hvor-

dan det står til med vår sjels helligdom, om ikke den ødeleggende styggedom alt har begynt sitt nedbrytende arbeid der. At menneskene ikke lenger viser respekt for kirker er fordi de ikke lenger respekterer Guds tempel i sin egen sjel. Å gråte over ødelagte katedraler er å gråte krokodilletårer, når en ikke samtidig gråter over den moralske ødeleggelse blant menneskene. For det er denne som har ført til ødeleggelsen av kirkebygningene.

Vi må søke Gud igjen av et oppriktig hjerte, respektere ham og hans hellige lov. Vi må igjen bruke våre kirker til sann gudsyndyrking, som kommer fra et rent og gudhengivent hjerte. Vi må igjen respektere søndagenes og festdagens hellighet, og ikke gi Guds fiender anledning til seinere å kunne ta kirkene fra oss, fordi vi likevel ikke mer bruker dem. Og når Guds fiender ikke gjør det, vil tiden selv gjøre det, fordi det vil bli mangel på den offervillighet som skal til for å holde kirkene i brukbar stand. Det er sikkert at våre kirker engang vil bli hva våre sjeler er i dag. De vil bli stående eller gjenreist, når Guds tempel i våre sjeler står oppreist. De vil falle, når sjelens tempel er falt og vi med det.

BÖNNENS APOSTOLAT

Ved lederen for apostolatet i Oslo Vikariat, sokneprest Høgh, Fredrikstad.

Intensjoner for desember:

- I. Hundreårsdagen for Bønnens Apostolat.
- II. Ansvarskjensle for misjonen i Afrika hos alle katolikker.

I.

«En merkelig intensjon» vil kanskje en og annen tenke. B. A. skal be for Kirken, for utbredelsen av gudsriket på jorden, og så blir en hel måned vigslet til bønn for 100 års dagen til apostolatet!

Ja, slik har vår hellige far, pave Pius XII, fastsatt det, og av dette kan vi da forstå hvor overmåte stor vekt han legger på B. A. Paven vil at B. A. selv skal være formålet for medlemmenes bønn hele denne måneden.

Først og fremst skal det være takkebønn for all den velsigning B. A. har virket gjennom 100 år både for den enkelte og for Kirken, fra det vesle private opptaket som ble gjort den 3. desember 1844 i jesuittkollegiet i Vals i Frankrike til i dag da B. A. er et verdensforbund med 1260 provinser, 125 787 lokalledere og 66 tidsskrifter etter siste oppgave før krigen.

Dernest skal det være en ivrig bønn om enno rikere vekst og velsigning for B. A. Det første opptaket talte 12 studenter som sluttet seg sammen for å leve et apostolisk liv i bønn og offer allerede helt fra studietiden av. Slik hadde pater Gautrelet lagt dem på hjertet, og han hadde ikke talt forgjeves til dem. Allerede i 1846 tar forbundet til å virke utover, i 1849 får det den første pavelige godkjenning av Pius IX. I 1861 er det allerede et verdensforbund. Sennepskornet hadde hatt sin rike vekst.

Men enno er målet langt fra nådd, målet som Benedikt XV., Pius XI. og Pius XII. har satt for apostolatet: Alle katolikker uten en eneste unntagelse som medlemmer av det. Ingen må bli utenfor! Dette målet er det vi skal be for, inderlig og varmt først og fremst for vårt eget sokn, vikariatet, landet vårt og for hele verden, at vår hellige far snart må få se sitt ønske oppfylt.

Hver eneste dag skal det derfor fra solrenning til soleglad stige en utrettelig bønn opp for Guds trone om nåde for alle til å innse og oppfylle sin plikt til bønn for Kirken, gudsriket på jorden. I denne mening ber vi hver dag i desember:

Jesu høghellige hjerte, at du vil gi B. A. rik framgang over hele verden, om det ber vi deg, bønnhør oss.

II.

Etterat hele året har vært vigslet til bønn for misjonen i Afrika, pålegger vår hellige far oss i desember å be om ansvarskjensle for misjonen i Afrika hos alle katolikker.

Ansvarskjensle for arbeidet i en fjern og fremmed verdensdel! Er ikke det noe av en overdriving? Nei, ikke for den som er katolikk og forstår hva det vil si å være det. Kirken vi hører til er ikke bare den vi møter i det soknet, det vikariatet eller landet vi bor. For disse er bare lemmer på et legeme, legemet som er Kristi legeme og omfatter hele verden: Kirken, Gudsriket.

I dette legeme råder den loven at lemmene «gjen-sidig skal ha like stor omhug for hverandre», slik

at «når et lem lider, lider alle lemmene med, og når et lem æres, så gleder alle lemmene seg.» (1. Kor. XII, 25—26.)

Denne hellige loven er bakgrunnen for bønneintensjonen i desember, som den for øvrig er bakgrunnen og grunnlaget for hele B. A. I bønn og arbeid og offer skal vi oppfylle denne loven, og slik vise at vi virkelig er «Kristi legeme og lem ved lem». Derfor ber vi hver dag i desember varmt og inderlig i samband med trosbrødre over hele verden om at både vi selv og alle andre må bli fylt og gjennomtrengt av bevisstheten om vårt ansvar for Kristi mystiske legeme, Kirken og dens liv og virke, og om nåde til å leve virksomt i dette legemes enhet:

Jesu høghellige hjerte, at du vil gi oss ansvars-kjensle for misjonen i Afrika, om det ber vi deg, bønnhør oss!

Frøken Minda Hønsen.

I den høye alder av 79 år er frøken Minda Hønsen avgått ved døden, vel forberedt og styrket med Kirkens nådemidler. Hun var et dypt religiøst gemytt og i de unge årene et virksomt og oppofrende medlem av Statskirkens menighetsliv, som hun gikk opp i med liv og sjel og støttet så vel med sitt personlige arbeid som materielt.

I 60 års alderen gikk hun over til Moderkirken og det var alltid hennes dype sorg at dette ikke var skjedd tidligere mens hennes helbred og ytre levevilkår hadde tillatt henne å være aktiv også utadtil. Men samtidig var det også hennes største glede at hun hadde fått nåde til å bygge livet sitt på klippegrunnen, og hva hun ikke maktet i kraft utad det konsentrerte hun no om livet innad, blant annet i et intenst bønneliv, hvor igjennem hun kan hende har utrettet likeså meget godt som før i tiden da hennes gjerninger var mer synlige for verden. I de senere år la sykdom en tung hånd på henne, men hun ble med oppofrende troskap pleiet av sin venninne, frk. Marie Rasmussen, som i 40 år delte onde og gode dager med henne.

Hun ble stedt til den siste hvilen fredag 1. desember, og pastor Duin holdt en meget vakker tale hvori han tegnet avdøde som et forbilde for katolske kristne.

R. I. P.

Josef Stodola.

Med stor sorg har Hamar menighet, med kort mellomrom, måttet ta avskjed med to gode trosfeller. I Raufoss døde nylig herr Josef Stodola, født i Pilsen i Tsjeko-Slovakia. I over 30 år har han bodd og arbeidet i forskjellige deler av Norge. Men overalt var han katolikk. Og sammen med sin tapre og gode hustru holdt han fast, ved seig rørende kjærlighet, i sine fedres tro, som intet formådde å rokke. I denne tro døde han også fredfullt, onsdag den 25. oktober. At han var avholdt viste tilfulle den overveldende deltagelse i begravelsen, ikke minst fra arbeidskameraters side. Det var sokneprest dr. Arne Sund fra Oslo som foretok jordfestelsen.

Neppe hadde vi vist herr Stodola den siste ære, før dødsengelen banket igjen på Hamar menighets dør. Denne gang var det

Jens Larsen.

som var avgått ved døden på «Sangen» sanatorium. I ham mister menigheten også en god, trofast trosfelle. To år har han ligget syk, og denne sykdom bar han med enestående tålmodighet og kristelig hengivenhet i Guds vilje. Aldri kom der en klage over hans lepper. Han var gift og hadde et barn på snart to år. Begravelsen foregikk fra Sankt Torfinns vakre kirke som var stemningsfullt smykket for anledningen. Her ble det holdt requiemmesse med tale av pater de Paepe som derpå ledsaget den avdøde til hans siste hvilested på Hamar kirkegård, under stor deltagelse av slekt og venner.

Det sies at slik som man lever vil man også dø. Josef Stodola og Jens Larsen har levd som eksemplariske katolske kristne. Det er vel derfor Gud har gitt dem en så fredfull død som satte sannhetsseglet på deres ekte kristne liv. Herren skjenke begge den evige hvile og la det evige lys skinne for dem!

P.

Bokanmeldelse:

Severin Eskeland: «Kongens tenar — men Guds fyrst.» (Fonna Forlag.)

Det er det gamle, dramatiske og historiske tema Sir Thomas More og Henrik VIII av England som Severin Eskeland har satt seg fore å behandle i sin nettopp utkomne bok, og det må sies at det er lykket ham å lage en meget lettlest og populær framstilling av det. Den populariserte og lett dramatiserte historieskrivning er jo en meget vanskelig stilart, selv når stoffet byr i de grader på effekter som det foreliggende, og den svever alltid i fare for hverken å bli litteratur eller historie. Eskelands bok er litt av begge deler, hans oppfatning av emnet er tydeligvis i pakt med den nyeste forskningen (der finnes ingen kildefortegnelse) hvilket er gledelig, fordi det er den populære historiske litteraturen som blir hengende lengst igjen i fordommene. «Det er,» sier Eskeland for eksempel, «eit av dei mange mistak som enno råder millom vanlege protestanter, at det var Luther som fyrst gjorde vis med alle misbruk og veilor i den katolske kyrkja. Mange humanistar som var i den katolske kyrkja og vart verande der framleides, hadde gjort det fyre han, og betre. — Den katolske Kyrkja gjorde ein reformasjon «på hovud og lemer». Kva som førde lengst fram, anten den katolske reformasjonen eller den lutherske revolusjonen, det er det skilde meiningar um den dag i dag.»

Eskelands bok er meget vel egnet til å bringe et norsk publikum å jour med den Thomas More-renessanse som forlengst er innevarslet i hele den kultiverte verden, og en må være ham takknemlig for at han så lett og tiltalende gjør denne fine, katolske humanistens praktfulle profil mer kjent og forståelig for norske lesere. Hele hans utvikling er jo et konsentrat av det som hadde livets rett i humanismen som historisk bevegelse betraktet, — Sir Thomas More var for en stor del stilt overfor det samme konfliktstoffet som munken

fra Wittenberg, men hans veg var ikke det lutherske opprørs veg i revolusjon mot den bestående Kirke, men troskapens og lojalitetens tunge og møysommelige veg. Den som til slutt skulde komme til å koste ham livet og gjøre ham til martyr for den Kirke han var en hengiven sønn av tvers gjennom alle prøvelser, og hvis menneskelige skrøpeligheter i samtiden han innså kanskje klarere enn noen annen. Dette er jo hans storhet, at han kunde ta Kirkens forfall med i beregningen, og allikevel se at den var Kristi Kirke, og være villig til å dø for den. En skal ta for seg Holbeins vidunderlige portrett av ham og stille det sammen med renessansens øvrige portrettgalleri, en skal se hvordan dette praktfulle hodet med de forfinede trekkene og det rene, faste blikket bryter rekken av sanselige lepper og lastefulle, lystne øyne, så vil en skjønne at han kunde bli henrettet for en slik forbrytelse som å vise den majestet, verdighet og opphøyethet som kongen med de seks koner manglet. Og en skal se den linjen i Kirkens og Englands historie som løper fra hans navne martyren Sankt Thomas Becket av Canterbury og fram til martyren Sankt Thomas More. Eskelands bok gjør dette mulig fordi den er skrevet med et så åpent blikk for alle de forskjellige sidene ved dette herlige mennesket.

Men, bokens sterkeste side er det glimrende bilde den gir av alle åndsstrømmingene i overgangsperioden mellom sen-middelalder og nyere tid, hvordan forfatteren makter å gjøre det lett og rimelig å holde trådene ut fra hverandre og oppnå den oversiktighet som en så sjelden finner ellers i verker om denne brokede og mangfoldige tiden. Det slår en hvor utilstrekkelig vi er orientert om den, hvor ensidig vi er kommet til å se den gjennom unntagelsesmennesket Martin Luthers ubendige, vulkanske temperament. Eskeland viser det klart og overbevisende hvordan «Thomas More lengta etter ein still vokster upp imot ljuset, Luther vilde riva ljuset til seg med makt og driva andre inn i det».

Og når han kommer inn på historiesynet hos Thomas More, da befinner vi oss straks i høyaktuelle kulturproblemer: «Europa kan i dag takka Kyrkja med pavedømmet i brodden for sin kultur. Gjennom all sundring og strid frametter tidene hev pavedømmet vore ein fast merkestolpe og målbore einskapen. Samstundes hev det halde uppe åndsmakti — imot dei verdslege fyrstane, som berre kara kvar til si kake. Med den siger som Gregor den store vann for pavedømmet imot keisarmakti, kom fyrstane inn under ei lov som var eins for alle land. Utan den, hadde det kome til å gå her i Vesterland som det gjekk i Austerland og i det gamle Roma-riket: dei verdslege fyrstane forvoks seg og vart til halvgudar, minst, for kvart sitt folk.»

*

Rektor Severin Eskeland er kjent for å skrive et ualminnelig klangfullt og velformet nynorsk, derfor skulde en ha lov til å peke på denne boken som noe typisk og symptomatisk når det gjelder å bestemme *stilsansen* i vår reaksjon mot nynorsken. Det er ikke språklig, men stilmessig en er tilbøyelig til å steile når en leser om faren til St. Thomas More at han hadde gjort «eit gasta varp» istedetfor et heldig parti eller et rikt gifte. Og like originalt er det vel når den engelske humanisten selv blir til «londonbue fødd og alen, og i mange måtar ein ekta tjuagutt frå byen». En må ha lov til å spørre seg om det ikke i grunnen overskrider grensen mellom det populære og det vulgære. Og likeledes kan det vel for mange være et spørsmål om de ikke føler seg mer i et

norsk steinbryterlag enn i det høyere engelske kleresi, når kardinal Wolsey (hans mangfoldige meritter ufortalt!) et steds kalles «ruggen sjølv». Og endelig kan en her og der treffe på disse lagede kunstord som nynorsken synes å betjene seg av, antagelig for å dekke over sin til tider hemmende og beklagelige mangel på uttrykk for abstrakter, for eksempel må vel «fyndordbundel» for aforismesamling virke som litt av en rebus på mange.

Det er ingen meningsberettigede som no lenger mener at nynorsken skal være forvist fra visse felter og områder av åndslivet, dertil har den altfor kraftfullt manifestert seg som et kulturspråk av høy klasse. Men ofte kunde en ønske litt mer stilsans av dens utøvere, stilsans i videre betydning: følelse for hva som i det hele tatt kan settes sammen når det gjelder ordet og det det skal uttrykke uten at det, i hvert fall for mange, blir en altfor skrikende disharmoni ut av det. Hvor helstøpt og kraftfullt nynorsken kan være, også når det gjelder å skildre en fremmed tid og et vilt fremmed miljø, har vi mange slående eksempler på, — for bare å nevne ett: professor Eiliv Skards vidunderlige oversettelse av Fioretti, med en harmoni mellom språk og innhold som for oss norske gjør enhver annen skandinavisk overflødig. Her risikerer en ikke å bli revet brutalt ut av Middelalderens Umbria og plasert på tunet heime. Det er et stilmiljø som ligger ypperlig til rette for nynorsken, like sikkert som der er atskillige andre den neppe kan befatte seg med uten at det hele står i fare for å ende i det burleske. Sir Thomas More og hans samtid og miljø skulde også ligge vel til rette for en nensom behandling, og har også med få unntagelser fått det i Eskelands bok. Men desto sterkere reagerer en mot unntagelsen, selv om en er forskånet for disse direkte plattheter, som når en vitenskapsmann og forgrunnsfigur i målstrevet oversetter krinoline med «sprikestakk» og sansculotter med «broklausingar» i oversettelsen av et alvorlig fransk historieverk for noen år siden. Ordene kan jo dekke så godt de vil, det er no allikevel litt av et slag i ansiktet å se en solid og for øvrig utmerket norsk kubbestol midt i det grasiøse rokokkomøblet.

Her må en si at Eskeland har vært meget heldigere stilt, og har formådd å gi middelalder- og renessansmiljøet med atskillig bedre harmoni mellom språk og gjenstand. Og selv sagt er slike invendinger i dette tilfelle av helt underordnet betydning når en tar alle bokens gode sider i betraktning, littlest, lærerik og uhyre interessant som den er. Utstyret kunde vel — selv no — ha vært noe bedre. For boken fortjener lesere langt utenom det spesielle nøysomme kioskpublikum som det glorete omslaget synes å ta sikte på. Som hederlig og rettferdig populærvitenskap har den uten tvil sin store misjon og fortjener å bli hilst med glede, like som en tør håpe på mange og verdige etterfølgere.

G. W. R.-M.

Her hjemme —

Oslo, Søndag 3. des. ble det avholdt en musikkandakt i St. Dominikuskirken, med kollekt til inntekt for kirkens varmeanlegg. En gudstjeneste kan jo aldri «anmeldes» i ordets egentligste forstand, følgelig heller ikke en musikkandakt. Vi må derfor dessverre innskrenke oss til å referere at et utsøkt program ble framført av fremragende krefter som Sigrid Due-Tønnessen, Esther Simensen, Teddy Nordgren og Thoralf Norheim, bistått av kirkekoret

med assistanse av landskoret og fikk følgelig en like så utsokt utføring. Trass i det ufysiske vær- og føreforhold var kirken stappfull, og en får følgelig håpe at det materielle utbytte kirken har fått ligger på linje med tilhørernes kunstneriske utbytte, som å dømme etter de uttalelser som falt etterpå var meget stort.

Drammen. Av soknebladet «St. Laurentius» budstikke» hitsetter vi følgende: Vinteren er kommet for alvor, med snø og kulde. Prestegårdens alkohol-termometer (førkrigsvare, hverken «Stukas» eller «dunder»!) kryper hutrende nedover gradestokken og fryser utenfor soveværelsesvinduet. Det kan gå helt ned til 40 kuldegrader (det vil si: termometret, ikke vinduet), men la oss håpe at det oppfører seg så noenlunde skikkelig i denne sjette krigsvinter, forhåpentlig den siste.

Og presten selv står og hakker tenner, når han forretter om søndagen: for sakristi og alter er nok de kaldeste steder i hele vår kirke, en trøst (nokså mager forresten!) for dere som kneler og fryser i benkeradene. Men presten vil minnes Jesusbarnet som lå og frøst i den trekkfulle stallen i Betlehem og overveie at Jesus vilde lide dette for prestens og alle menneskers synder: kanskje nettopp for å sone for menneskenes mangel på hjertevarme.....

For varme må til, varme er en betingelse for alt liv. Og for bare å holde oss til det praktiske liv, så trenger vi brensel til kirken! Et menighetsmedlem med hjertet på det rette sted har heldigvis skaffet kirken en favn ved: I sannhet et eksempel som fortjener etterfølgelse, når denne veden omsider er blitt forvandet til velgjørende varme!

Varme er en livsbetingelse også når det gjelder sjelen. Hva er vel vår sjel uten kjærlighetens ild? Denne ilden som Jesus Kristus «er kommet for å kaste på jorden», og som Han vil skal brenne i våre hjerter? (Luk. 12, 49.)

Ikke en slik kjærlighetens strå-ild som blusser opp i himmelhøye flammer akkurat så lenge prekenen varer, for like brått å slukne i svart aske, så snart vi rusler nedover Cappelenegata igjen og vasser i snøslaps heimover til søndagsklippfisker!

Nei! vår katolske sjelevarme kjærlighet til Gud og vår neste trenger ikke fyrverkeriets brokete fargespill — det ligger forresten ikke engang for norsk lynne — men Kristi kjærlighet skal gjennomgløde vårt hverdagsliv som (ja, for å si det meget klart!), som en ganske alminnelig fordringsløs bjørneovn som står der i sin hverdagslige gråhet, med sine fire klossede jernbein støtt plantet på et kvitskurt norsk stuégulv. En slik ovn er ikke akkurat en fryd for øyet og en pyrd for stua. Men den varmer ypperlig: den varmer både meg og alle dem som kommer inn fra vinterdagens kulde.

Slik skal vår kjærlighet være, ubemerket, uten store faktorer, uten pretensjoner, men stø og sterk og varm som en gammel norsk bjørneovn, varm og varmende alle som kommer i sjelens nærhet! Intet er så motbydelig som en *lunken sjel*. I Apenbaringens bok står det noen ord som i sin drastiske kraft alltid har slått meg med skrekk: «Å, var du bare kald eller varm. Men siden du er lunken og hverken kald eller varm, vil jeg spytte deg ut av min munn.» (Åpenb. 3, 15—16.) La oss be Gud bevare oss for lunkenhet i vår tro, vårt håp og vår kjærlighet!

Enn videre har *St. Elisabethforeningen* feiret sitt 20 års jubileum med en meget vellykket fest 31. oktober, men patronatfesten stod ikke tilbake for den. Ved styrevalget ble fru Næss gjenvalgt som formann — fru Olga Kristiansen ble sekretær og viseformann og frk. Safira Pedersen kasserer.

Tønsberg. Det er en god stund siden no at man hørte noe fra menigheten i Tønsberg. Men dette kommer ikke av at man har forholdt seg helt stille. Det har vært flere koselige fester her, men beskjedenheten har vært så stor at man ikke har skrevet noe. Imidlertid synes vi no det var på tide at andre fikk høre litt herfra.

Søndag den 26. november arrangerte søstrene en tilstelning for menigheten i forbindelse med Elisabethfesten. Og det kan man slå fast med en gang at aftenen var vellykket helt igjennom. Man samlet seg først i de nederste lokaliteter hvor det skulde være framvisning av levende bilder. Det var den hl. Elisabeths livshistorie — naturligvis, kan man kanskje si.

Alt som het sitteplasser og ståplasser med, var opptatt da teppet under åndelos stillhet gikk til side. I den bløte, dempede belysning så man to søte unge damer i fotside, hvite kjoler. Det var historien og legenden som skiftevis fortalte om Elisabeths liv og virke. Man fikk så se flere vakre bilder og det siste var Elisabeth som velsignet unge sykepleiersker. Til slutt kom alle de opptredende inn på scenen og fikk sin velfortjente applaus. Man må virkelig si at de unge amatører fylte sine roller godt. Særlig den unge dame som spilte Elisabeth, var som skapt for denne rolle. Med så gode krefter kan man når som helst gi seg i kast med større oppgaver. Kostymene var i all sin enkelhet fullt ut tidsmessige og belysningen var svært god. Man må også nevne sceneutstyret. Alt sammen var besørget av en av menighetens unge, Olav Herheim, som man nok kan regne med senere også.

Etter skuespillets slutt, ble man fort opp i tårnværelset hvor søstrene hadde dekket et koselig kaffebord. Og man kan sannelig si at stemningen fulgte med fra kjeller til loft. Praten gikk lystig bordet rundt og trakteringan smakte utmerket. Søstrene løp også rundt hele tiden og passet på at alle ble tilgodesett. Men ikke nok med dette. En svær kurv med pakker ble brakt inn. Utlodning skulde det være. Loddsalget gikk strykende og jubelen truet med å sprengre taket da gevinstene ble delt ut. En eldre, inkarnert ungar vant skurepulver og en liten tulle vant barbersåpe. Noe som forresten pappa likte godt. Pengene som kom inn, vil gå til de trengende til jul.

Men enhver kveld tar slutt, dessverre også de hyggelige. Snart kom oppbruddets time og alle gjestene gav søstrene en varm takk for kvelden. Og det er bare å håpe at det snart blir en gjentagelse.

L—

Ignis
ORGAN FOR KATOLSK UNGDOM

Preken på Kristi- Kongefestdagen 1944.

holdt i St. Olavskirken
av Hs. Høyverdighet biskop Mangers.

«Hver den som er av sannheten hører
min røst.»

(Joh. 18, 37.)

Kjære katolske ungdom, hogtelskede i Herren.

Krist kongefesten har i våre dager fått en veldig betydning for hele den kristne verden. Den er en hogtidelig appell til hele menneskeheten om å boye kne for verdens frelser og anerkjenne Kristi altomfattende autoritet i sjelene, i familiene og i hele det offentlige liv, i den faste tro og urokkelige overbevisning at Kristus alene igjen kan samle og frelse menneskeheten. Den er en appell om å tre inn i rekken av de aktive kjempere for en kristelig forening i verden, for en høyning av det religiøse, moralske og sosiale liv.

Krist kongefesten er derfor i første rekke en ungdomsfest, for det er jo ungdommen som blir kalt til kamp over alt hvor det må bli kjempet. Pave Pius XI har gjentatte ganger framhevet at det i vår tid er

et absolutt nødvendig krav at den katolske ungdom tar kampen opp for å få den kristne ånd og de kristne grunnsetninger til å gjennomsyre det moderne liv i familien og i folket. Med andre ord: den katolske ungdom må bli fanebærer for etterkrigstidens kristelige fornying. Det er et stort krav til ungdommen, men også en stor ære som Kirken tiltenker den. Det er et bevis for hvor store de forhåpninger er Kirken nettopp setter til de unge. Disse forhåpninger må dere ikke skuffe.

Så mange kristelige prinsipper og verdier var i årene før krigen blitt fremmed for en stor del av verden. Utallige så i dem ikke noe annet enn tradisjon eller tvang og kastet dem over bord, da de ikke mer fattet de dype livslover som ligger i dem. Derfor måtte ulykken komme og den kom i hele sin forferdelighet, for ingen kan ustraffet ryste av seg verdens frelsers autoritet og den sannhet han har forkynt. Hver krig er en Guds straffedom: Gud tukter den syndige menneskehet som har gitt fritt løp til alle sine lidenskaper.

Selvfølgelig vil vi ikke ha tvang og vi kan heller ikke leve på gamle tradisjoner. Det går ikke mer i vår demokratiske tid. Men for sannheten må vi bøye oss, for den autoritet som av Gud selv har fått til oppdrag å forkynde den evige sannhet. Jeg vil ikke ha noen ungdom som må tvinges inn i kirken, men jeg vil ha en ungdom som uttaler en klar, gjennomtenkt og derfor overbevist bekjennning til Kristus og hans kirke, en ungdom som kjenner sin tro i hele dens omfang og hele dens dyp, og som ut fra dette kjennskap inntar både sin private og sin offentlige holdning mot Gud, mot seg selv og verden, en ungdom som ut fra dette kjennskap oppfyller sin søndagsplikt, lever et rent og friskt liv og tjener sine medmennesker. Det er bare en slik ungdom som er kalt til legapostolatet, til målbevist arbeid for å bygge opp et nytt og bedre samfunn på kristelig grunnlag. Det er bare en slik ungdom Kirken kan stole og bygge på. Med apostlen Peter sier den til Kristus: «Herre, hvem skulde vi gå til? Du har det evige livs ord.» (Joh. 6, 68.)

Vær også du, kjære unge venn, en stridsmann, ikke med geværet eller bajonetten i hånden. Vær det med det våpen som må karakterisere den kristelige ungdom: din begeistring for det sanne og gode og din stålharde vilje. Ja, det våpen må du bruke i den stadige krig med ditt unge hjertes fiender, i kampen mot dine drifter og lidenskaper og i kampen for en fornying i troen på Kristus, konge over sjelene og verden. I kampen mot lidenskapene må du vise din troskap mot og din kjærlighet til Kristus, trass i din ungdommelige livslyst, trass i de talløse fristelser som reiser seg i ditt hjerte, trass i alle tillokkelser fra gaten, fra kinoer, teatre, aviser, kjennskaper. I kampen for en fornying i Kristus blant dine kamerater og din omgangskrets må du vise at du er Kristi trofaste følgesvenn, som går omkring og gjør godt ved ditt eksempel, ditt ord, din vilje til å hjelpe.

Karakter- eller viljesterk er den som er tro mot de store, edle grunnprinsipper, selv om hele verden omkring ham tenker og handler annerledes. Den som holder ut i det gode trass i tusen motsatte eksempler. Den som har mot til å svømme mot strømmen og holder urokkelig fast ved Kristi lære, selv om han må tåle hån og spott. Den som ikke er noen feig slave av sin menneskefrykt, og

ikke spør: «hva skal menneskene si eller tenke?» Den som ikke gir opp for skuffelser og nederlag, men som sier med apostlen Paulus: «Jeg kan alt i ham som gjør meg sterk.» (Fil. 4, 13.)

Mine kjære unge venner, Kristi kongefesten må ikke bare være en appell og ikke bare et program. Alt for ofte opplever vi at store appeller ikke er noe annet enn en røst i ørkenen, at glimrende sammensatte programmer ebber ut i tom begeistring. Apell og program må bli fulgt av handlinger, av den urokkelige vilje å sette dem om i praksis. Kristus går som seierherre over verden. Han har også seiret i denne krig, for krigen har vist verden hvor det fører hen, når hans autoritet og hans grunnsetninger blir tråkket under føtter. Vil dere bli seierherrer over livet, dere selv og verden, da vær tro mot Kristus og hans Kirke, arbeid for at verden blir fornyet i hans ånd. Da vil dere seire i livets kamp og få livets krone.

Katolsk ungdom, vær fanebærer for den kristelige fornying i verden.

Amen.

Resultater?

Vi har feiret ungdomsdag med alt det oppbud av arrangements som idéen rettelig har krav på. Vi feiret ungdomsdag, om jeg så må si med all den ytre pomp og prakt som vår lille skare unge katolikker kan oppvise.

Men dette ytre er bare en uttrykksform for den dypere mening med selve dagen. Bare det faktum at den er henlagt til Kristi Kongefest, sier oss med all ønskelig tydelighet at den bærer med seg alt det som no engang hører til en katolikks liv. Så står det altså til oss å innfri forhåpningene, pliktene, ansvaret og løftene. Men også samtidig gjøre oss fortjent til den hjelp og støtte som vi kan øse så meget vi vil av, bare vi er villige og motakelige nok.

Hver og en av oss som deltok i feiringen av årets ungdomsdag er forpliktet til et positivt katolsk kristenliv. No må vi vise i praksis at vi ikke bare er villig til å feste (og det også bare når styret eller komité ved iherdig strev nesten tvinger oss til det, så vi ikke for skam skyld kan la være), men også arbeide videre med det ungdomsdagen 1944 var så rik på. Jeg tenker da på innholdet av prekner, appeller og framtidsprosjekter. Alt dette ble ikke sagt bare fordi det ved en slik anledning no engang skal sies noe. Men dette blir jo betydningsløst og ufruktbart om vi ikke samtidig gir vårt indre liv en fastere form. Tillat meg å antyde et lite eksempel. Hvor mange av oss kunde ikke med et minimum av anstrengelse delta litt oftere i den hl. messe også om hverdagen? Ikke alene delta i messen, men samtidig nytte den styrkekilde vi har i alterets sakrament.

Bevares, vi vet jo at vi makelig kan oppvise en flom av helt gyldige og troverdige grunner, som gjør denne lille kraftanstrengelse, en gang i blant, umulig for oss. De mest alminnelige er kontortid, skoletid, mye å gjøre, liten tid osv. osv. Men som i så meget annet og da særlig her, er det viljen det gjelder, den enten frigjør eller feller.

En ting er i alle fall sikkert. Foreningenes månedlige kommunion, som alltid er på søndag, berøres ikke av disse argumenter, dog likevel — Hver for oss vil vi derfor ta det som her er sagt opp til velvillig ettertanke. Gjør vi det, kan ingen ting hindre oss i på neste ungdomsdag å påvise resultater.

Ro-Sa.

Frassati

I 1925 døde en 24 år gammel polyteknisk student nede i Italia, Pier Giorgio Frassati. Et plutselig sykdomstilfelle hadde brutalt kuttet av hans livstråd, familie og venner stod lamslåtte i sorg ved båren til denne lovende ungdommen, som aldri skulde få tid til å utrette det livsverket alle hans egne ventet av ham.

En trist hendelse, men livet er fullt av dem, og mennesker glemmer og trøstes — «ute av øye, ute av sinn» heter det jo. Men det slo ikke til her. Der var riktignok tilsynelatende ingenting som kunde tyde på at hans navn i de følgende årtier skulde gå fra munn til munn, ferdes i fremmede land og til og med nevnes mann og mann imellom i det fjerne, kalde Norden, som han aldri hadde sett. Men det er det som skjer no. Frassati — vi bør merke oss navnet på denne unge italieneren som har vært kalt en «moderne helgen» — det representerer noe ganske enestående overfor filmstjernenes og verdensmestrenes intetsigende navnevrimmel, det vil bli sagt og hørt oftere og oftere i framtiden, og komme til å stå for alt det som vi gjerne ønsket den katolske ungdommen skulde være. Han har meget å si også til oss, St. Hallvards trosfeller, denne sønnen av Sydens sol og maskinens tidsalder.

*

Frassati ble født i 1901 som sønn av en velhavende og innflytelsesrik italiensk avismann og politiker, og var fra naturens og skjebnens side utstyrt med alt hva en ung mann kan ønske seg. Det kan i og for seg være farlig og gjøre blotaktig, men det affiserte ikke ham, — han utviklet seg til en gjennom sunn og usnobbet sportsmann med hjertet på rette sted, som i gutteaktig avgjorthet og med hele sin brennende hug gikk inn for sine idealer. Og hans idealer var Kirkens egne tidløse og mektige idealer. Hans ungdom falt i en bunn ulykkelig tid med moralsk utglidning og nasjonal krise for hans kjære fedreland, men denne ukuelige, rene og gode vilje og sjarmerende entusiasme som var ham egen, har reddet ham og den gruppen av henrykte, kampglade ungdommer som omgav ham, gjennom forfallet og sammenbruddet med rene og friske sjeler. Med sitt korte, men intenst religiøse ungdomsliv har han vist tiden og ettertiden hva etterkrigsungdom kan være for noe, ikke desillusjonert, forlatet og moralsk skakkjørt, men uttrykk for selve livsviljen og den fortroingsfulle tiliten til framtiden i et folk, og samtidig noe av dette spesielle i kristendommen som skulde gjøre dens bærere til selve det friske, karske salt som hindrer den anløpne verden i å råtne fullstendig vekk.

Det er en lære vi trenger og må gripe med begge hender når vi etter krigen uten tvil vil finne oss selv innviklet i en hvirvel av kulturpessimistiske og forvirrende ånds-

strømninger og møysommelig skal finne fram til dene ene vegen som er vår veg. Han kan lære oss hva det vil si, med sin ydmykhet i behold å tilhøre Guds utvalgte folk — å kjenne Sannheten med stor S i loignens århundre og kjærligheten i hatets tidsalder. Hans evne til å leve sitt eget ungdomsliv inn i Kirkens udodelige liv, sentirecum Ecclesia, det må vi tro er den spesielle livsverdi som vi har mest bruk for nettopp no. Og om han, som meget kan tyde på, en dag vil gå inn i Kirkens historie som en av Guds særlig benådede, da skal vi som våken, katolsk ungdom vite hva hans navn dekker. Frassati: Fromhet — Naturlighet — Trofasthet — Mannsmot.¹

Pierre.

¹ Ifølge det danske «Katolsk Ugeblad» er en dansk Frassatibiografi ved pater C. C. Martindale S. J. under forberedelse. I O.K.Y. har foreningens formann i dette semester holdt et inspirerende og interessant foredrag om Frassati.

Ungdomsdagen 1944.

Det hviler allerede atskillig tradisjon over den katolske ungdomsdagen i Oslo, det første decennium er forlengst overskredet når det gjelder feiringen av den på Krist Kongefesten, hvert år siste søndag i oktober. Og årets ungdomsdag slo virkelig fast med all ønskelig tydelighet at det er en tradisjon som æres og bæres av ungdommen selv, i takknemlighet og begeistring for det som den er kommet til å representere gjennom årene, og i fast vilje til å gi videre den ild som den har tendt. At den er et tiltak — ikke for ungdommen — men av ungdommen, det måtte enhver erkjenne som tok del i feiringen i år og merket interessen og oppslutningen. Resultatet av det dyktige og intense forhåndsarbeidet til ungdomsorganisasjonenes styrer var intet mindre enn imponerende, og overveldet visstnok også arrangørene selv. Apellen til samling om vår felles tro, om Kirken og om vår ungdom hadde funnet en gledelig gjenklang og resultert i noe så nær opp til «totalmobilisering» som vi vel kan gjøre oss håp om å komme. Som det er uttrykt i ungdomssangen:

Og vi får til død og virke
nådens vigsel i Guds kirke,
bedre rustning ei vi får.

Det viste seg framfor alt når en i ottemessen kastet et blikk utover de unge hodene i St. Olavs kirke og hørte de taktfaste svarene i dialogmessene, og da Hans Høyerverdighet trådte fram i kordoren, kunde han rette sin formanende og kraftfulle ungdomspreken til en større ungdomsskare enn på noen tidligere ungdomsdag. Vi gjengir biskopens preken annetsteds i dette nr. av Ignis. Oppmerksomhet og lydhørhet motte hans ord, og tilslutningen til hans begeistrede appell fikk sin naturlige utløsning i det etterfølgende Credo. Tonen for dagen var slått an, vi hadde straks funnet hverandre i den felles begeistrede samling om Kirken og vår Overhyrde, og at der bak følelsen av høytid og fest lå virkelige realiteter, det viste ungdommens felleskommunion, en gripende og overbevisende manifestasjon av vår ka-

tolske ungdoms alvor og vilje. Den gav oss glad og takknemlig forvisning om at vi nettopp i disse prøvelsens tunge år står fastere, enigere og alvorligere på vår front som Kirkens trofaste ungdom, enn det noen sinne før har vært tilfellet.

Etter ottemessen samledes deltakerne til fellesfrokost i foreningslokalet. Krisetid og medbrakt maktet ikke å fravriste den tradisjonelle sammenkomst dens festlige preg, stemningen var straks høy, og ble jo ikke nettopp mindre da også Hans Høyærverdighet avla oss et besøk og tok del i vår glede med vanlig hjertelighet. Under de beste auspicer gikk høytiden inn, og forventningene skulde ikke bli skuffet.

Det planlagte besøk på Vår Frelzers gravlund fant sted etter fellesfrokosten under pastor Sunds ledelse. Etter besøket på biskop Offerdahls og prestenes felles gravsted, besøktes også mgr. Irgens grav hvor en mintes den flerårige, avholdte direktør for O.K.Y. Likeledes ble det anledning til å minnes Cornelius Lie, mangeårig formann, og Ole Martin Hadland som var medlem av den samme forening i flere år. Som en samlet seg der i høstværet om et De Profundis for våre egne avdøde, følte en dem nær, disse som vi har tatt fanen opp etter, og som så trofast har tjent sin tid i utrettelig arbeid for vår ungdomssak. Og vi følte oss rike ved å kunne ta disse som vi verdig skal etterfølge, med i vår faste tillitsfulle tro på framtiden.

Tiden var no så langt framskreden at det lakket mot høgmessen: Levittmesse med pater Notenboom som celebrant, og pastorene Sund og Taxt som diakon og subdiakon. Også her sluttet ungdommen opp i tette rekker, og da kraftige røster etter pater Notenbooms dype Kristi Konge-preken sluttet seg til kirkekoets vakre utførelse av «Christus Vincit» — da visste vi at Ungdomsdagen 1944 hadde funnet sitt virkelige og rette motto. Fornøyende, forløsende og mektig villende i en vond og vanskelig verden:

CHRISTUS VINCIT —

CHRISTUS REGNAT —

CHRISTUS IMPERAT!

I festmøtet om kvelden fant så dagen sin strålende og festlige slutt. En måtte bli slått av forundring over foreningsstyrenes mangfoldighet når en trådte inn i det festlig pyntede foreningslokalet i Akersvegen, med det innbydende og smakfulle bordarrangementet. Og etterhvert som salen fyltes av fornøyd ungdom følte en det sterkere og sterkere at her var det fest og sunn, ungdommelig livsglede, og ingen hengen med hodet. Arrangementet ble dessuten ypperlig avviklet. Da Hans Høyærverdighet trådte inn fulgt av geistligheten, var alle på plass og hilste ham med O.K.Y.s hengivne sang til overhyrden:

Alltid samles vi med glede
når vår biskop er vår gjest.
Hver gang han er her til stede,
blir det jubel i vår fest.

Etter at Ynglingeforeningens populære og energiske formann, Rolf Sand hadde åpnet festmøtet med en kraftig og målbevisst liten programtale, ble ordet gitt til Christen Christensen som i et bredt anlagt kåseri, rikt på historiske detaljer og med pussige anekdoter innslag her og der, gav et utsyn over den katolske ungdomsbevegelse i Norge. Det etterlot en dyp følelse av respekt for all den gode vilje og utholdende dyktighet og initiativ som geistlige og lege har lagt i denne merkesaken for Moderkirken i Norge, like fra Mgr. Kjelstrup i 1903 stiftet Ynglingeforeningen i Christiania, og fram til den noværende direktør, sokneprest dr. Sund i 1941 overtok foreningens geistlige ledelse. Kåseriet ble hilst med hjertelig bifall, hvoretter en gikk over til bordets gleder, først de materielle — en fortreffelig grønnsakslabskaus forsvant som dugg for solen — og siden de spirituelle, med Biskopens tale som innledning. Hans Høyærverdighet påla oss i varme ord trofasthet og pågangsmot, og minte om den hellige Kristoffer som bare vilde tjene den sterkeste, og ikke bøyet sitt kne før han møtte Kristus i et lite barns skikkelse.

«Stundet han hadde til det største,
straks han så det, gav han seg helt.»

Forøvrig bød kvelden på atskillig underholdning, to pussige foreningsaviser ved Johannes Bruce og Ulla Andresen, samt en virkelig god liten violinkonsert ved Endre Gryte utgjorde kveldens lettere og uhyre populære program.

Sent på kvelden sluttet så Ungdomsdagen 1944 i den beste stemning og med det stilltiende, gjensidige løftet om at når vi no spredtes, var det for hver for oss å gå inn for virkeliggjørelsen av de mange og forjettende perspektiver som dette, den katolske ungdommens årlige «ting» hadde trukket opp for oss, og det av all vår kraft og vilje. No er da bare minnet igjen. Nei — enno ett: Takknemlighet for at vi nettopp her og no kan samles til en slik festdag, en takknemlighet som først og fremst har adresse til vår biskop og hans klerus, som sammen med dyktige og villige arrangører har skjenket oss en uforglemmelig opplevelse.

Grimon.

Grip øyeblikket.

Grip øyeblikket mens det er ditt —
det er kun et flyktig eie.
Husk livet sender ved hvert et skritt
alvor på våre veie.

Utnytt hver evne som Gud deg gav
det bringer den beste glede,
for livet sender så mangt et krav
hver dag vi vandrer her nede.

Berit Linnerud.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. Boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo